

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

საჯარო სამსახურების დამშობილების პროექტი

Contract: GE 16 ENI ST 06 18

საქართველოს სტატისტიკური სისტემის შესაძლებლობების გაძლიერება

კომპონენტი 2: “ეროვნული ანგარიშების მეთოდოლოგიური საფუძვლების
გაძლიერება ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად”

ქვეკომპონენტი 2.2: “რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების (SUT) და
დანახარჯებისა და გამოშვების (I/O) ცხრილების შედგენის
მეთოდი”

მისიის ანგარიში

აქტივობა: 2.2.C (RS) “რესურსებისა და გამოყენების ცხრილებში
მაჩვენებლების შეყვანა დაბალანსებამდე”

მისიის განმახორციელებელი ექსპერტები:

ბ-ნი იენს ჰოლსტ იენსენი, დანიის სტატისტიკა

ქ-ნი მარია ნილსონი, დანიის სტატისტიკა

ბ-ნი სორენ ლარსენი, დანიის სტატისტიკა

2020 წლის 11 ივნისი – 23 ივნისი

ვერსია: პროექტი 1

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

ექსპერტების საკონტაქტო ინფორმაცია

ბ-ნი იენს ჰოლსტ იენსენი
დანის სტატისტიკა
კოპენჰაგენი, დანია
ტელ.: +45 3917 3484
ელ. ფოსტა: jhj@dst.dk

ქ-ნი მარია ნილსონი
დანის სტატისტიკა
კოპენჰაგენი, დანია
ტელ.: +45 3917 3408
ელ. ფოსტა: mnn@dst.dk

ბ-ნი სორენ ჰენრი ლარსენი
დანის სტატისტიკა
კოპენჰაგენი, დანია
ტელ.: +45 3917 3483
ელ. ფოსტა: shl@dst.dk

სარჩევი

1. ზოგადი შენიშვნები.....	4
2. შეფასება და შედეგები	4
3. დასკვნები და დამატებითი განხილვები.....	5
დანართი 1. ტექნიკური დავალება	7
დანართი 2. ექსპერტებთან შეხვედრებში მონაწილე პირები	9

1. ზოგადი შენიშვნები

წინამდებარე მისიის ანგარიში ევროკავშირის საჯარო სამსახურების დამმობილების პროექტის „საქართველოს სტატისტიკური სისტემის შესაძლებლობების გაძლიერება“ ფარგლებში მომზადდა. დასრულდა პროექტის 2.2 ქვეკომპონენტის - “რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების (SUT) და დანახარჯებისა და გამოშვების (I/O) ცხრილების შედგენის მეთოდი” - მესამე მისია, რომელიც პანდემიის გამო დისტანციურ რეჟიმში განხორციელდა 2020 წლის 11-23 ივნისის პერიოდში. მისია ძირითადად რესურსებისა და გამოყენების ცხრილებში მაჩვენებლების დაბალანსებამდე შეყვანას დაეთმო.

მისიის მიზნები:

- საქსტატის მიერ მისიის დაწყებამდე მომზადებული ცხრილებში შესაყვანი მონაცემების განხილვა.
- დასაზუსტებელი ადგილების განსაზღვრა მონაცემებში.
- პრაქტიკული მუშაობა დანიელი ექსპერტების მიერ მომზადებულ რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების ექსელის პროგრამულ მხარდაჭერაში მონაცემების შეყვანის მეთოდების გამოყენების მიმართულებით.
- რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების ექსელის პროგრამული მხარდაჭერით გათვალისწინებულ ფორმაში დაუმუშავებელი პირველადი მონაცემების მომზადების გეგმების განსაზღვრა.

კონსულტანტები მადლიერებას გამოხატავენ შეხვედრაში მონაწილე ყველა თანამდებობის პირისა და თანამშრომლის მიმართ საქართველოში განხორციელებული მისიის პერიოდში უზრუნველყოფილი მხარდაჭერისა და ინფორმაციისთვის, რამაც მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი კონსულტანტების წარმატებულ მუშაობას.

წინამდებარე ანგარიშში წარმოდგენილია კონსულტანტების მოსაზრებები და დასკვნები, რომლებიც არ გულისხმობს ევროკავშირის, საქსტატის, დანიის სტატისტიკის ან პროექტის განხორციელებაში ჩართული სხვა სტატისტიკური სამსახურების შეხედულებებს.

2. შეფასება და შედეგები

მისია დისტანციურ რეჟიმში განხორციელდა 2020 წლის 11-23 ივნისის პერიოდში. ჩატარდა 3 შეხვედრა Zoom-ის მხარდაჭერის გამოყენებით და განხილული იქნა ტექნიკური დავალებით გათვალისწინებული საკითხები.

შეხვედრების დაწყებამდე დანიელმა ექსპერტებმა მოამზადეს ექსელის დოკუმენტები, რომელშიც საქართველოს 2017 და 2018 წლების რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების ჩარჩო განთავსდება და მაკროგანსაზღვრებების გვერდი ჩარჩოსთვის მონაცემების ასახვისა და დაზუსტების მხარდასაჭერად. საქსტატმა მოამზადა შესაყვანი მონაცემები, რომელიც მოიცავს წარმოებას, საგარეო ვაჭრობას, შინამეურნეობათა საბოლოო მოხმარების ხარჯებს, საბოლოო მოხმარებას შმაკოს/სახელმწიფო მართვის ორგანოების გამოშვებიდან, კაპიტალის ფორმირებას, გადასახადებს პროდუქტებზე და სავაჭრო ფასნამატებს. აღნიშნული მონაცემების გაცვლა საქსტატსა და დანიელ

ექსპერტებს შორის უზრუნველყოფილი იყო ელ. ფოსტის საშუალებით, რის საფუძველზეც მონაცემები დამუშავდა ექსელის პროგრამულ მხარდაჭერაში შესაყვანად.

თითოეულ შეხვედრაზე ექსპერტებმა და საქსტატმა გადახედეს მონაცემთა წყაროებს და განიხილეს გარკვეული დაზუსტებებისთვის საჭირო დამატებითი სამუშაოები. შეხვედრებში მონაწილე მხარეები შეთანხმდნენ მომდევნო მისიის დაწყებამდე შესასრულებელ დავალებებზე, რომელიც, შეძლებისდაგვარად, მომდევნო თვეში ჩატარდება.

აღნიშნული მისიის დისტანციურ რეჟიმში ჩატარება უფრო რთული და ნაკლებად ეფექტური აღმოჩნდა ექსპერტების მიერ საქართველოში ადგილზე ჩატარებულ შეხვედრებთან შედარებით. თუმცა, ზოგადად, ყველა მხარე სათანადოდ იყო მომზადებული თითოეული შეხვედრისთვის, თავდაუზოგავად მუშაობდა შეხვედრებს შორის პერიოდებში და, შესაბამისად, მიღწეული იქნა პროექტის შესრულებისთვის აუცილებელი შედეგები. ექსპერტების შეფასებით, მისია წარმატებით განხორციელდა და მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ქვეკომპონენტის საბოლოო მიზნის შესრულების მიმართულებით.

3. დასკვნები და დამატებითი განხილვები

- გამოშვება მრეწველობის დარგების მიხედვით: ვაჭრობის მომსახურების გამოშვებაში საჭიროა დაზუსტებების განხორციელება.
- საგარეო ვაჭრობა: რეკომენდებულია CIF ღირებულებების დატოვება საქონლის იმპორტის ნაწილში და CIF-FOB დაზუსტებების გაკეთება საგარეო ვაჭრობაში ტრანსპორტირებისა და დაზღვევის ნაწილში. საქართველოს ეროვნული ბანკის მხრიდან საჭიროა საქსტატის საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკის საგადასახდელო ბალანსის მაჩვენებლებში გადაყვანის სხვადასხვა ნაბიჯების აღწერა.
- შუალედური მოხმარება: დანიელი ექსპერტებისთვის უზრუნველყოფილი უნდა იყოს წვდომა ხარჯების ახალი კვლევის შედეგებზე სტრუქტურულ ბიზნეს სტატისტიკაში შემავალი დარგების დონეზე, რათა მათ შეძლონ საქსტატის დახმარება დარგების მიხედვით დანახარჯების სტრუქტურის მომზადების მიმართულებით.
- შინამეურნეობების საბოლოო მოხმარების ხარჯები: შინამეურნეობების ბიუჯეტის კვლევის მაჩვენებლები აშკარად დაბალია. უნდა შეფასდეს მთლიანი მოხმარების უფრო რეალური პირველადი სამიზნე მაჩვენებლები COICOP-ის თითოეული ჯგუფისთვის, საჭიროების შემთხვევაში, არსებული მიმდინარე ეროვნული ანგარიშების დონეებზე და საქართველოს ტერიტორიაზე არარეზიდენტების მოხმარებაზე დაყრდნობით. მოგზაურის ხარჯების დეტალური განაწილება პროდუქტების მიხედვით საჭირო არ არის.
- მარაგების ცვლილება: არსებული გაანგარიშება კვლავ გარკვეულწილად არასარწმუნო განაწილებას იძლევა პროდუქტების მიხედვით. სხვადასხვა ტიპის მარაგების ცვლილების უფრო რეალური განაწილება ვერ დასრულდება, სანამ გამოყენების მხარეს გარკვეული ნაწილები არ შეივსება მაჩვენებლებით მყიდველის ფასებში.
- საბითუმო და საცალო სავაჭრო ფასნამატები: საქსტატის მიერ განხორციელებული პირველადი შეფასებები გაანგარიშებების მიმართულებით გადადგმული სწორი ნაბიჯებია.
- გადასახადები და სუბსიდიები პროდუქტებზე: დღეისათვის ექსელის რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების პროგრამული მხარდაჭერა შეიცავს ფორმულებს, რომლებიც ავტომატურად უზრუნველყოფს პირველად განაწილებას პროდუქტების წმინდა გადასახადებზე მოხმარების მიხედვით.

- დამატებული ღირებულების გადასახადი: დანიელი ექსპერტებმა შეიმუშავეს დღგ-ის გაანგარიშების მოდელი პროდუქტებისა და მრეწველობის დარგების/საბოლოო მოხმარების ჯგუფების ყველა კომბინაციისთვის საქართველოს დღგ-ის მარეგულირებელი კანონმდებლობის შესახებ მიღებული - შესაძლოა არასაკმარისი - ინფორმაციის საფუძველზე. საქსტატის თანამშრომლებმა უნდა შეამოწმონ, რამდენად რეალური დაშვებებია დღგ-ის განაკვეთების ცხრილში გაკეთებული.

რეკომენდაციის თანახმად, რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების პროგრამული მხარდაჭერისთვის საჭირო გამოტოვებული მონაცემების ხელმისაწვდომობა უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მომდევნო თვის პერიოდში და მისია უნდა დაიგეგმოს აგვისტოს ბოლოს, რათა ექსპერტებმა შეძლონ გაასწორონ სხვაობები რესურსებისა და გამოყენების ნაწილებში თითოეული პროდუქტის დასაბალანსებლად.

მომდევნო მისიის მიზანია, შეძლებისდაგვარად დაზუსტდეს მთლიანი მოხმარება გამოყენების ყველა სვეტში მათი შესაბამისი სამიზნე მაჩვენებლების მიხედვით. ბოლოს უნდა დაბალანსდეს რესურსები და გამოყენება ვაჭრობის, ტრანსპორტირების ნაწილში და დღგ.

გაუმჯობესების მიმართულებით განსახორციელებელი ნაბიჯები:

მოქმედება	ვადა	პასუხისმგებელი პირი
დანიის სტატისტიკის ექსპერტებისთვის ახლახან ჩატარებული ხარჯების კვლევის შედეგების გაგზავნა.	შეძლებისდაგვარად მოკლე ვადაში!	საქსტატი
საცდელი Visual basic-macro-ს მომზადება ორგანოზომილებიანი ექსელის ცხრილის უბრალო ფორმატში გადასაყვანად და რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების ექსელის პროგრამულ მხარდაჭერაში მონაცემების შესაყვანად.	შეძლებისდაგვარად მოკლე ვადაში!	სორენ ლარსენი, დანიის სტატისტიკა.
შესაყვან მონაცემებში საჭირო შესწორებების განხორციელება და გამოტოვებული მონაცემების მომზადება.	ივლისის ბოლო	საქსტატი, დანიელი ექსპერტების მხარდაჭერით.
ხარჯების კვლევის საფუძველზე შუალედური მოხმარების სვეტებში პროდუქციის სტრუქტურის შემოთავაზება.	აგვისტოს დასაწყისი	დანიელი ექსპერტები

დანართი 1. ტექნიკური დავალება

ტექნიკური დავალება

ევროკავშირის საჯარო სამსახურების დამმობილების პროექტი
GE 16 ENI ST 06 18

2020 წლის 11 ივნისი – 23 ივნისი

**კომპონენტი 2: ეროვნულ ანგარიშებში მეთოდოლოგიური საფუძვლების
გაძლიერება ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად**

**ქვეკომპონენტი 2.2: რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების (SUT) და დანახარჯებისა
და გამოშვების (I/O) ცხრილების შედგენის მეთოდი**

სავალდებულო შედეგები და 2.2 ქვეკომპონენტის მთავარი ამოცანები:

- რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების (SUT) გაანგარიშების გაუმჯობესება და დანახარჯებისა და გამოშვების ცხრილების (I/O) დანერგვა

შესრულების (საბაზისო და სამიზნე) მაჩვენებლები:

- რესურსებისა და გამოყენების ცხრილები (SUT), როგორც SNA08-ის შესაბამისი სტატისტიკური პროდუქტი
 - **საბაზისო:** 2019 წელს – არსებული რესურსებისა და გამოყენების ცხრილები მზადდება მიმდინარე ფასებში
 - **2020 წლის დასასრულს** – რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების მომზადება მიმდინარე და მუდმივ ფასებში SNA08-ის შესაბამისად
- დანახარჯებისა და გამოშვების ცხრილების (I/O), როგორც სტატისტიკური პროდუქტის ხელმისაწვდომობა
 - **საბაზისო:** 2019 წელს – არ არსებობს დანახარჯებისა და გამოშვების ცხრილები (I/O)
 - **სამიზნე:** 2020 წლის დასასრულს – შედგენილი უნდა იყოს დანახარჯებისა და გამოშვების ცხრილები (I/O)

აქტივობა 2.2.C (RS) “რესურსებისა და გამოყენების ცხრილებში მაჩვენებლების შეყვანა დაბალანსებამდე”

1. აქტივობის მიზანი

- რესურსებისა და გამოყენების ცხრილებში მაჩვენებლების შეყვანა დაბალანსებამდე

2. აქტივობის მოსალოდნელი შედეგები

- რესურსებისა და გამოყენების ცხრილებში დანახარჯების სტრუქტურისთვის ხარჯების სტრუქტურის კვლევის გამოყენება

- სოფლის მეურნეობის, სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკისა და შინამეურნეობების კვლევის მონაცემების დაფორმატება და ასახვა
- სხვა წინასწარგანსაზღვრული მაჩვენებლების გაანგარიშება რესურსებისა და გამოყენების ცხრილების კონკრეტული გრაფებისა და პროდუქტებისთვის
- მაჩვენებლების დონების პირველადი შეფასებების განხორციელება: საბითუმო ვაჭრობა, საცალო ვაჭრობა, გადასახადები, სუბსიდიები და დღგ
- მომდევნო აქტივობის ტექნიკური დავალების მომზადების მხარდაჭერა
- მისიის ანგარიშის მომზადება
- 2.2 ქვეკომპონენტის გზამკვლევის განახლება

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

დანართი 2. ექსპერტებთან შეხვედრებში მონაწილე პირები

საქსტატი

ბ-ნი ლევან ქარსაულიძე, ეროვნული ანგარიშების დეპარტამენტის უფროსი
ქ-ნი ნათია მერეზაშვილი, წლიური ანგარიშების სამმართველოს უფროსი სპეციალისტი
ქ-ნი თინათინ პაპიაშვილი, კვარტალური ანგარიშების სამმართველოს უფროსი

პროექტის მუდმივი უცხოელი მრჩეველის ჯგუფი

ბ-ნი სტინ ბელეფელდ პიდერსენი, პროექტის მუდმივი უცხოელი მრჩეველი